

BMK Békés Megyei Könyvtár

STRATÉGIAI TERV

2016-2020

**KÉSZÍTETTE:
MINŐSÉGIRÁNYÍTÁSI TANÁCS
BÉKÉSCSABA, 2017.02.06.**

Verziószám	
Forrás	
Oldalszám	24 oldal
Készítette	Minőségirányítási Tanács Bérczesi Monika, Juhász Zoltán, Lipták-Pikó Ágnes, Rakonczás Szilvia, Szaszák György, Tóth Katalin, Vetési Lajosné
Jóváhagyta	
A jóváhagyás dátuma	2017. február 6.
A hatálybalépés dátuma	2017. február 7.

.....
Minőségirányítási Csoport vezetője

.....
Igazgató

PH

Verzió	Forrás	Oldalszám	Módosította	Jóváhagyta	A jóváhagyás dátuma	A hatálybalépés dátuma

A BÉKÉS MEGYEI KÖNYVTÁR STRATÉGIAI TERVE 2016-2020

Jóváhagyta:
Ikt.sz.:

I. BEVEZETÉS

A stratégiai tervezés célja

Jövőkép

Hatékonyan működő, a minőségi követelményeknek megfelelő könyvtárban, szakmailag felkészült, az aktuális kihívásokra a közös célkitűzéseknek megfelelően reagáló, megújulni képes, elkötelezett, kreatív munkatársakkal a város meghatározó kulturális intézményeként működünk.

Vonzó, családias környezetben, a legmodernebb könyvtártechnológia alkalmazásával a partneri igényeknek megfelelő, távolról elérhető, időkorlát nélküli szolgáltatást is nyújtunk.

Küldetésnyilatkozat

Küldetésünknek tekintjük az egyetemes és helyi kulturális értékek megőrzését és közvetítését, az egyének és csoportok tudásgyarapítását, a hátrányokkal élők kulturális integrációját. Programjaink, szolgáltatásaink elősegítik az olvasáskultúra fejlesztését, teret nyújtanak a közösségi együttléthez.

Feladatunk Békés megye természeti értékeinek, kulturális, történelmi, néprajzi hagyományainak gyűjtése, megőrzése.

II. HELYZETELEMZÉS

SWOT

Erősségek

- Jó megközelíthetőség
- Többségben vannak a terhelhető, rugalmas, együttműködő és nagy szakmai tapasztalattal rendelkező munkatársak
- Megfelelően szakképzett, sokoldalú, segítőkész, olvasóbarát munkatársak
- Sokszínű, tartalmas szolgáltatások
- Jó helyismereti állomány
- Aktív közönségkapcsolat (levelezési lista, Facebook)
- Hagyományos és nem hagyományos dokumentumok gazdag választéka
- Széleskörű, kölcsönözhető CD és DVD állomány
- Jó kapcsolat társintézményekkel
- nagyszámú könyvtárközi kölcsönzés
- Erős szakmai szervezet (MKE BMSZ)
- Eredményes pályázati tevékenység
- Széles skálájú továbbképzési lehetőségek

-
- Minden tekintetben nagy múltú intézmény
 - Szabadtéri rendezvények a csendes és barátságos környezetben
 - Családbarát munkahely cím
 - Gyakori helyi médiamegjelenés

Gyengeségek

- Vannak kevésbé rugalmas munkatársak
- A dokumentum állomány fizikai állapota erősen romlik
- Kevés munkatárs
- A csapatmunka hiánya
- Rendezvényszervező munkatárs hiánya
- A programtervezés megvalósítása
- Nem megfelelő marketingtevékenység
- A marketingszemlélet gyengesége
- Zenei és helyismereti könyvtáros hiánya
- Magas munkatársi leterheltség
- Kis alapterület
- Távoli külső raktár
- Szűk belső raktár
- Igényekhez nem teljesen igazodó nyitva tartás
- Beszerzés, feldolgozás lassúsága
- Gyakori helyettesítés
- A kölcsönzőtér elrendezése/feliratozása
- Nem megfelelően szabályozott kölcsönzési politika
- Rossz belső információáramlás
- Hatáskörök tisztázatlansága
- Nyelvismeret hiányosságai
- Az intézmény önérvényesítő képességének hiányosságai (pl.: a város más kulturális intézményeihez képest, Corvina)
- Technikai eszközök és bútorok elavultsága
- Pozitív visszajelzések elégtelensége
- Alacsony bérek
- Munkatársak motiválásának hiányosságai
- Humán erőforrások nem optimális kihasználása
- A lehetőségek nehéz felismerése és elfogadása
- Aránytalan munkamegosztás
- Sajtófigyelés teljességének hiánya
- Egyenetlen médiamegjelenés
- Érdeklődés – feszültség a munkatársak között

Lehetőségek

- Célközönség: nagy a potenciális használók száma
- Pályázati források kihasználása
- A könyvtár szerepének felértékelődése az EU csatlakozással
- Új finanszírozási, szponzori források
- Olvasói igény új szolgáltatásokra
- Minőségbiztosítási rendszer
- Új technológiák megjelenése
- Új szakképzési területek
- Kapcsolatok kialakítása más kulturális intézményekkel határon belül és kívül
- Közösségi média megújulása

Veszélyek

- Takarásban van az épület (Csabagyöngye mögött)
- A működési feltételek változása
- Fenntartói támogatás elégtelensége
- Tulajdonosváltás
- Munkatársak zaklatása
- Más helyismereti forrást keresnek az olvasók (múzeum, levéltár)
- A fenntartó drágának tartja a működtetésünket
- Zsúfoltság, barátságos terek hiánya
- Egyre több minden elérhető digitális formában
- A lakosság könyvtárképe nem megfelelő
- Kulturális intézmények nem fognak össze
- Pályázati lehetőségek esetlegessége, hiánya
- Átszervezés, összevonás veszélye
- Elavult, gyorsan változó jogszabályi háttér
- Átfedés más kulturális intézményekkel, versenyhelyzet
- Olvasási szokások változása
- Lakosságszám csökkenése
- Rongálás
- Ágazati irányítás elégtelensége

PGTTJ**Politikai tényezők**

Az Európai Unió hangsúlyt fektet az információs társadalom felépítéséhez. A könyvtárak működési szabályozása nemzeti szinten történik.

2013 januárjától átfogó reform zajlott a közgyűjteményi területen. A megyei könyvtárak a megyeszékhelyek fenntartásába kerültek. A közelmúltban alapvető törvényi, jogszabályi változások zajlottak, amelyek jelentős mértékben alakították át a kultúra területét is, és változtatták meg azt a politikai környezetet, amelyben a könyvtárak működnek. Az önkormányzati önállóság a

korábbiakhoz képest visszaszorult, az államigazgatás befolyása erősödött. Az Önkormányzati Törvény átalakította az önkormányzati feladatok rendszerét, Az új törvényben hangsúlyosabbá válik a kötelező feladatellátása, feltételekhez köti az önként vállalt és átvállalt feladatok biztosítását

A Békés Megyei Könyvtár fenntartója Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata. A könyvtár működési feltételeinek jelentős részét az állam finanszírozza. A Békés Megyei Könyvtár a hatályos törvények, rendeletek, jogszabályok szerint működik. A 2014. évi önkormányzati választásokon Békéscsaba Képviselő-testületében lényeges változás nem történt. A képviselő-testületben megmaradt a FIDESZ-KDNP többség, ezért kulturális területen sem várható nagyobb változás az eddigi politikában. A polgármester személyében változás történt. Független jelölt nyerte el a polgármesteri címet, aki támogatásáról biztosította intézményünket. Békéscsabán a közgyűteményi és közművelődési intézmények a megfelelő szintű támogatást kapják úgy, anyagiakban, mint kultúrpolitikában. A város önkormányzata kiemelten támogatja minden évben a kulturális rendezvényeket.

Békéscsaba Megyei Jogú Város Közművelődési, Ifjúsági, Oktatási és Sportbizottságot működtet. A bizottságnak 5 fő képviselő és 4 fő nem képviselő tagja van.

A Közművelődési, Ifjúsági, Oktatási és Sportbizottság feladatai:

- ◆ Előkészíti, illetve véleményezi a közművelődési és közgyűteményi feladatellátás biztosítását szolgáló önkormányzati előterjesztéseket, koncepciókat, rendeletervezeteket, e feladatkörök támogatási rendszerét.
- ◆ Kezdeményezi vagy véleményezi a közművelődési és közgyűteményi önkormányzati intézmények létesítésére, átszervezésére, megszüntetésére, tevékenységi körének módosítására vonatkozó előterjesztéseket. Véleményezi az intézmények alapító okiratának módosítását, azok névhasználatát.
- ◆ Javaslatot tesz az intézmények magasabb vezetői munkakörei betöltésére kiírandó pályázat feltételeire. Meghallgatja a pályázókat, véleményezi a pályázatokat és közművelődési intézmények esetén ellátja a szakmai bizottsági feladatokat
- ◆ Kapcsolatot tart az ágazathoz kapcsolódó civil szervezetekkel, javaslatot tesz meghatározott közművelődési feladatok megvalósítását szolgáló közművelődési megállapodás megkötésére.
- ◆ Javaslatot tesz a közösségi szintér, illetve közművelődési, közgyűteményi intézmény használatának szabályaira, működésének módjára, valamint a közművelődési, közgyűteményi intézmény feladataira.

Gazdasági környezet

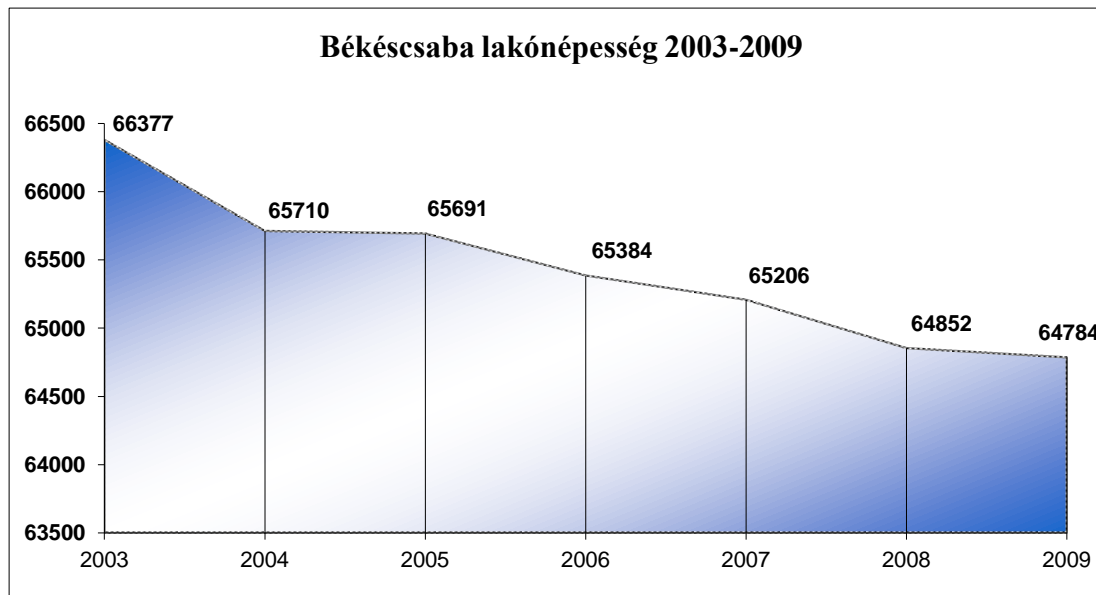
- ◆ Az elmúlt időszakban a mezőgazdasággal szemben nőtt a szolgáltatási ágazat jelentősége. Korábban az összes bruttó hozzáadott érték közel egynegyedét az ipar állította elő a megyében, de ez az arány 1996 óta folyamatosan csökken.
- ◆ Békés megye legfőbb természeti kincse a termőföld, minősége kedvezőbb az országos átlagnál. Az "ország éléstárának" nevezett megyében az ország kalászos gabonájának közel

10 százaléka terem meg. Jelentős a napraforgó-termelés, valamint az állattenyésztés is. Erre épül az élelmiszeripar, amelynek világszerte ismert terméke a gyulai és a csabai kolbász, a szarvasi pulyka-, valamint az orosházi baromfifeldolgozás.

- ◆ Magas a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya, a tradicionális gabonatermesztés és állattartás, a zöldség- és gyümölcsstermesztés. Ismert a békési pálinka, a medgyesi dinnye és a méhkeréki uborka, paprika.
- ◆ Békés megye iparszerkezetében kettősség figyelhető meg: egyrészt a megyében tradicionális iparágak (élelmiszer-feldolgozóipar, gépipar, nyomdaipar, tégl- és cserépipar, üvegipar), másrészt pedig az elmúlt időszakban megjelent ágazatok (pl. háztartási vegyipar).
- ◆ A megyeszékhelyen a híradástechnikai termékeket gyártó Hirschmann mellett az építőanyag gyártásban meglévő hagyományokra alapozva a Frühwald és a Tondach működtet jelentős kapacitású üzemeket. A Linamar Hungary Rt. orosházi központjából és békéscsabai telephelyéről a világ autógyáraiba szállítanak be alkatrészeket. A megye több településén van jelen a nagy múltú, biztos alapokon nyugvó nyomdaipar, (Marzek-Kner Packaging, Dürer nyomda) valamint a szintén jelentős hagyományokkal rendelkező ruhaipar egyes területei (pl. Felina fehérnemű, férfi ing és cipő).
- ◆ A befektetők megtelepedéséhez Békés megye közlekedésföldrajzi adottságai is megfelelő alapot szolgáltatnak, bár a megyét az M5-ös autópályával összekötő főközlekedési út és a megye útvonalainak minősége jelentős mértékben akadályozza a gazdasági fellendülést. A megyén keresztül halad a Budapest-Szolnok-Lőkösháza-Arad nemzetközi vasútvonal. A Békéscsaba és Gyula között elhelyezkedő szilárd burkolatú repülőtérs elsősorban a kisgépes üzleti forgalom, valamint a maximum 50-60 férőhelyes utasszállító gépek fogadására alkalmas.
- ◆ Békés megyének kiemelten kedvező a fekvése a geotermikus energia, termásvízkinccs szempontjából. Ennek az energiaforrásnak a felhasználására vannak jó példák az energetikai alkalmazások körében (lakossági, ipari és mezőgazdasági fűtési rendszerek), valamint a kiemelkedő fürdőkultúra, egészségturizmus, egészségipar területén.
- ◆ Békéscsaba Békés megye ipari és kereskedelmi központja. A modern iparágak, illetve a kereskedelmi és szolgáltatóegységek fejlődése tapasztalható leginkább az utóbbi években, a nagy hagyományokkal rendelkező élelmiszeripar jelentősége csökken.
- ◆ A gabonatermesztésnek, a sertés- és baromfitartásnak évszázados hagyományai voltak a város környékén, a zöldségtermesztés is sok évtizedes múltra tekint vissza. A korábban jelentős malom-, gabona-, baromfi-, majd konzerv-, hús-, és hűtőipar 2015-re szinte teljesen visszaszorult. Évek óta nem működik az ország legnagyobb malma. A Békéscsabán gyártott malomipari termékek, baromfihús, konzervek, mirelit áruk, a csabai kolbász még megtalálhatók az üzletek polcain.
- ◆ Az utóbbi években leginkább a pénzügyi-banki szolgáltató szektor a legnagyobb foglalkoztató, bár jelentős mértékű a fluktuáció.

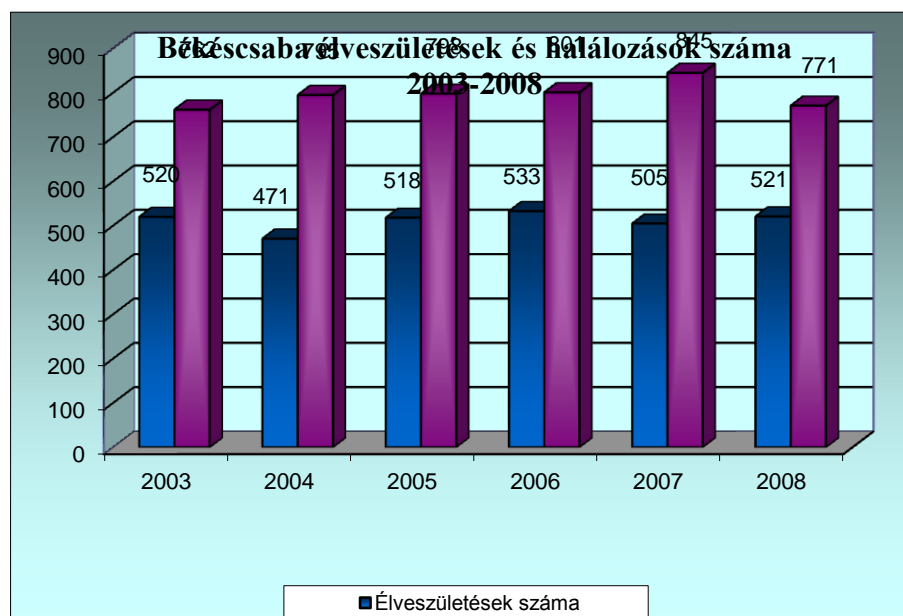
Társadalmi környezet

A Békéscsabán zajló demográfiai folyamatok az országos folyamatokhoz hasonlóak.

Forrás: KSH

A települések népszaporulatát Békéscsabán is - csakúgy, mint országosan és a megyében is - negatív előjellel lehet jellemezni. A népességszám fogyásának egyik oka az a nyolcvanas évek óta tartó folyamat, amely szerint az élve születések és a halálozások számának különbsége évről évre negatív értéket mutat. Ezt nevezzük természetes fogyásnak. Békéscsabán a vizsgált időszakban minden évben többen haltak meg, mint ahányan születtek. Általában elmondható, hogy mintegy egyharmaddal többen halnak meg, mint ahányan születnek városunkban. A születések száma évről évre hullámzik, átlag 511 gyermek született a vizsgált időszakban. A halálozások száma 2003-2007 között nőtt, majd 2008. évben csökkent az előző évi adatokhoz képest. Ez is az oka annak, hogy a népesség száma minden évben csökken.

Az élve születések és a halálozási mutató negatív egyenlegét a településre beköltözők által indukált létszámmozgás sem tudja kompenzálni addig, amíg több lesz az elvándorlók száma, mint a beköltözőké. A vándorlási egyenleg értéke az elmúlt években többnyire negatív, bár 100 fő alatti értéket mutat.

Vándorlási egyenleg Békéscsabán 2003-2008 évben						
	2003 év	2004 év	2005 év	2006 év	2007 év	2008 év
Odavándorlások száma¹	2001 fő	2145 fő	2091 fő	2544 fő	2573 fő	2012 fő
Elvándorlások száma²	2477 fő	2005 fő	2120 fő	2613 fő	2597 fő	1953 fő
Egyenleg	-476 fő	140 fő	- 29 fő	- 69 fő	- 24 fő	59 fő

Forrás: KSH

A népesség számának változása mellett fontos demográfiai vizsgálati terület a népesség korstruktúrája. Egy adott közösség, településrész lakónépességének korcsoportos bontása szemléletesen mutatja be az egyes korosztályokat, nemenkénti bontásban. A legfiatalabb korosztályban van a legkevesebb gyermek, ami az alacsony születésszámra utal. Meg kell jegyezni, hogy a Ratkó-korszak ma 54-56 éves korcsoportjának gyermekei, a 30-34 éves fiatalok még szülőképes korban vannak, de a nagyobb létszámú korcsoport jelenlétének ellenére is 30 éve csökken az egyes korcsoportokban élők száma:

- ◆ elvándorlás, népességfogyás
- ◆ elszegényedés, lakosság szociális helyzetében negatív változások
- ◆ tanulás, mint kitörési pont, élethosszig való tanulás, nyelvoktatás, informatika, digitális írástudás, informatikai társadalom: más nyelv, eszköz, termék, könyvtár, -os
- ◆ gazdag, változatos nemzetiségi kultúra, arányváltozások
- ◆ kulturális területek intézményi összefogása, társadalmi szerepvállalás erősítése, tudatosítása politikai szinten.

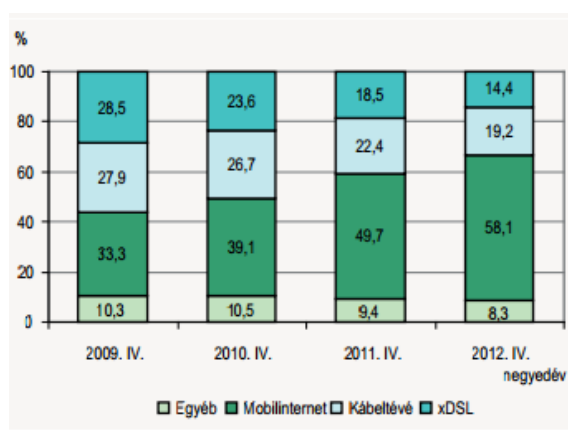
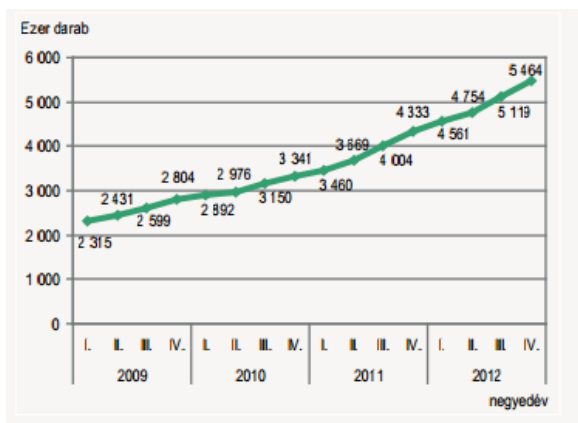
Technológiai tényezők

Az információ technológia fejlődése, az újdonságok követése és beépítése a gyakorlatba egyre nehezebb feladat elé állítja a könyvtárakat, hiszen nem csak a technikai eszközök és szoftverek beszerzése, hanem az az azokat használni tudó szakemberek alkalmazása és oktatása is komoly kihívást jelent.

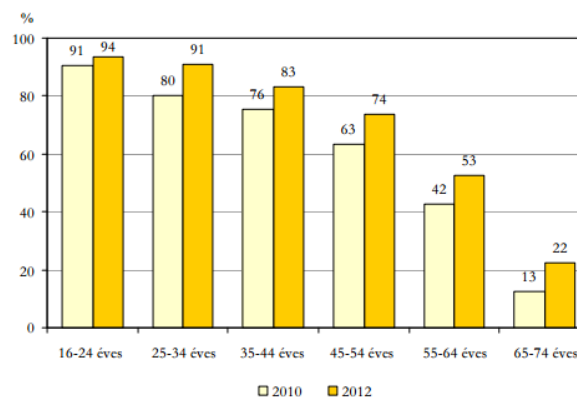
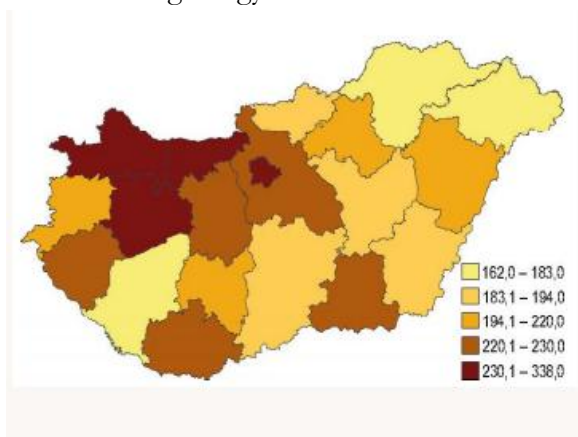
A Központi Statisztikai Hivatal szerint az elmúlt években duplájára nőtt az internet előfizetések száma, valamint az internet előfizetések aránya jelentős mértékben eltolódott a mobilinternet használatának irányába. Ez egyértelműen jelzi, hogy az internethasználat a mobil eszközökön, (laptop, tablet, mobiltelefon) erősödik.

¹ állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen

² állandó és ideiglenes vándorlások száma összesen

Békés megyében ezer lakosra 183-194 internet előfizetés jut, ami a trendeket figyelembe véve emelkedni fog. Megyénk kissé elmarad az országos átlagtól.

A számítógép-használat korcsoportos sajátosságai esetében, bár az egyre idősebbek csoportjaiban a használók aránya jellemzően egyre kisebb, a fejlődés üteme azonban meghaladja (2010 és 2012 között) a fiatalabbaknál tapasztalhatót.

- ◆ A könyvtárak nagyobbik része ma már **integrált könyvtári rendszert** használ munkafolyamatai modernizálására, amely lehetővé teszi a gyors és pontos munkavégzést, valamint a személyre szabott szolgáltatások bevezetését is.
- ◆ A **mobil internet- és eszközök** ugrásszerű **fejlődése** és a hagyományos internethasználat iránti igény csökkenése miatt szükséges a vezeték nélküli (wifi) és a **mobileszközökre kidolgozott szolgáltatások** kidolgozása és megerősítése.
- ◆ Egyre nagyobb teret nyer az **elektronikus dokumentumok használata**, amely megkönnyíti és felgyorsítja a könyvtárközi kölcsönzés folyamatát, valamint hozzájárul ahhoz, hogy kielégítse annak a használói rétegnek az igényeit, amely a saját hordozható eszközén kívánja elérni az elektronikus tartalmakat.
- ◆ A könyvtárak feladata tehát, – a mindenkor szerzői jogi törvény betartása mellett – hogy létrehozzon és szolgáltatson elektronikus dokumentumokat, és a **digitalizálás során keletkező anyagokat online formában hozzáférhetővé** tegye.

- ◆ Fontos feladat még a **digitális írástudás fejlesztése** (főleg az idősebb korosztály körében), valamint az **elektronikus ügyintézés** lehetőségének biztosítása mind technikai, mind hozzáértő szakemberek formájában.
- ◆ Elengedhetetlen a könyvtárak számára a **fogyatékkal élők** (mozgás- és hallássérültek, vakok és gyengén látók, valamint értelmi sérültek) **speciális igényeit** biztosító technikai eszközök biztosítása.
- ◆ Minőségirányítási szempontok szerint komoly elvárás a könyvtárak felé, hogy munkafolyamataikat folyamatosan felülvizsgálják és az azokhoz szükséges **technikai berendezéseket** a lehetőségekhez képest **modernizálják** vagy az **új szolgáltatásokhoz új eszközöket vásároljanak** (pl. állományvédelemmel és -nyilvántartással, önkiszolgáló dokumentum visszahozatallal és -kölcsonzással, raktározással stb. kapcsolatos eszközök és szoftverek).
- ◆ A jelenleg használt technológiák szinten tartása, az új, modern technikai eszközök és a rájuk épülő szolgáltatások bevezetése **nagy anyagi terhet ró a könyvtárakra**, amit központi támogatás nélkül nehezen, vagy egyáltalán nem tudnak megvalósítani.

A közelmúltban sikeres TTOP és TÁMOP pályázatok segítségével sikerült a BMK szolgáltatásait fejleszteni. Ez a bővítés jó alapot biztosíthat számunkra a jövőt nézve. Az elektronikus könyvtár bővülése sok új olvasót hozhat. A 2014. évi online forgalom 13 millió kattintást hozott különböző felületeinken, míg ugyanez 2013-ban 1 millió körül alakult. A helyismeret digitalizálása egy olyan terület, melyet csak mi tudunk véghezvinni, hiszen nálunk van a dokumentumok jórésze és a tudás, ami az elektronikus megjelenéshez kell. A többi közös projektek során, a többi kulturális intézménnyel lehetséges közzé tenni. Ezek a tartalmak a kulturális turizmus növekedését is elősegíthetik egy olyan térségben, ahol kevés a műemlék. Ezen tartalmak mobil eszközökre portolása a fiatalabb rétegek elérését is szolgálhatja. A közeljövőben az RFID bevezetésével tudnánk a szolgáltatási minőséget ugrásszerűen javítani. A jelenleg épp induló ELDORADO pedig segítségünkre lehet a digitalizált tartalom jogtiszta közvetítésében. A jelenleg működő szolgáltatásain megismertetése a használókkal rendkívül fontos, hiszen a növekvő számok ellenére sem ismerik sokan ezeket.

Jogi tényezők

A könyvtár fenntartása, működése/működtetése, a gazdálkodásától kezdődően minden munkafolyamatáig jogszabályok betartásával történhet.

Alapvetően az **1997. évi CXL.** és az annak módosításáról szóló **2012. évi CLII. törvénynek** megfelelően működik, tekintve feladatait, fenntartását, finanszírozását és együttműködését, de hasonló módon kiemelhető az **Államháztartási törvény**, a költségvetési szervek jogállásáról és gazdálkodásáról szóló törvény, a helyi önkormányzatokról szóló törvény, és a foglalkoztatási szabályok is.

A könyvtári törvény kimondja, hogy a könyvtárhasználat joga mindenkit megillet, alapjog és ennek azért van kiemelt jelentősége, mert a könyvtár közfeladatot lát el, ezért nem törölhető el és szüntethető meg könnyen és egyszerűen.

A könyvtár, mint szervezeti forma: intézmény, költségvetési szerv, állami költségvetési forrásból gazdálkodik, meglétét törvény írja elő. Fenntartása a települési önkormányzat feladata, közvetlenül a költségvetését ez határozza meg. A költségvetési szerv az államháztartás részét képező olyan jogi személy, amely a jogszabályban meghatározott és az alapító okiratában rögzített állami, önkormányzati feladatokat közérdekből és költségvetéséből gazdálkodva végez.

A miniszter hatásköre, hogy ellátja a könyvtári tevékenység és a nyilvános könyvtárak ágazati irányítását. Az **Emberi Erőforrások Minisztériuma**, azon belül pedig a **Kultúráért Felelős Államtitkárság** az, aki törvényalkotó hatáskörében előkészíti a könyvtárak szabályozásáról és finanszírozásáról szóló jogszabályokat, fejlesztési terveket, ajánlásokat, javaslatokat dolgoz ki, amely során a szervezeti felépítésben alá tartozó Közgűjteményi Főosztály munkáját figyelembe veszi. Sajnálatos módon megszűnt a korábban létező, és csak a könyvtárakkal foglalkozó **Könyvtári Főosztály**.

Könyvtárak munkáját segíthetik nemzetközi szervezetek irányelvei, országos szakmai szervezetek iránymutatásai, valamint a szakfelügyelet, hogy az elvárt szakmaiságával szolgálja az egyes könyvtárak szakmai munkáját és segítsége azok működését.

A könyvtári törvény nagyon régi, fontos lenne egy teljesen újat alkotni. Módosító rendelkezések születnek, tehát van törekvés a korszerűsítésre.

Könyvtári szakmai szervezetekben is megvan az erre irányuló tevékenység, de mint konferenciákon hallható, a szakma passzív, nem véleményezünk. Könyvtárak és könyvtárosok külön-külön dolgozunk a lehető legmagasabb szakmai színvonalon a használokért, de az egységes és aktív fellépés magáért a könyvtáros szakmáért nem mondható kielégítőnek.

A törvény által biztosított források mellett különböző pályázati lehetőségek teremtenek lehetőséget a könyvtárak támogatására.

Jogi szabályozásában beszélhetünk az intézményre vonatkozó szabályozásról, a belső szabályozásról (pl. szakmai munkafolyamatok leírásai, munkaköri leírások, könyvtárhasználati szabályzat, gyűjtőköri, adatkezelési, munkavédelmi, stb.), a könyvtári jogszabályokról, a foglalkoztatási és a szerzői jogi szabályokról. Minden jogszabályt, s azok módosításait figyelembe kell tartani, követni kell azok változásait.

Mind emellett a könyvtárnak, melyet egy település önkormányzata tart fenn, a helyi rendeletek, szabályok betartása szintén nagy jelentőséggel bír.

Különböző fórumok állnak rendelkezésre, hogy a legfrissebb és hatályos rendelkezésekről tudomást szerezzünk.

Nehéz feladat a jogszabályrengetegben eligazodni, azokat egyáltalán ismerni/megismerni. Minderre törekedni azonban feltétlenül szükséges, munkánk nem történhet másként, csak ezek betartásával, mert, ahogy Dr. Kenyéri Katalin fogalmaz:

„A könyvtáros közfeladatot lát el. A jog tudása és alkalmazása, tiszteletben tartása, megismerési lehetőségének biztosítása **MINŐSÉGI KÉRDÉS!**”

A könyvtárra, mint intézményre vonatkozó jogszabályok:

- ◆ **Magyarország Alaptörvénye**, 2010. április 25. (korábban **Alkotmány**) (2012. január 1. hatálybalépés)
- ◆ **2013. évi CCXXX. törvény Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről (Államháztartási törvény): pl.** nyilvános könyvtári ellátás biztosítására szolgáló feladatainak ellátására; *Települési önkormányzatok nyilvános könyvtári és közművelődési feladatainak támogatása*; lakosságszám alapján illeti meg a támogatás; Könyvtári és közművelődési érdekeltségnövelő támogatás, állománygyarapításához. **Azaz: itt dőlnek el a pénzek, az állam milyen mértékben támogat. Addig nincs települési költségvetés elfogadás, míg az államé nincs meg.**
- ◆ **2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól**
- ◆ **2008. évi CV törvény a költségvetési szervek jogállásáról és gazdálkodásáról**
- ◆ **13/2013. (II.14.) EMMI rendelet a települési önkormányzatok könyvtári, közművelődési és múzeumi feladataihoz nyújtott támogatások részletes szabályairól**
- ◆ **5/2014. (I. 24.) EMMI rendelet a települési önkormányzatok könyvtári, közművelődési és múzeumi feladataihoz nyújtott támogatások részletes szabályairól**
- ◆ **68/2013. (XII. 29.) NGM rendelet a kormányzati funkciók, államháztartási szakfeladatok és szakágazatok osztályozási rendjéről**
- ◆ 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról (személyes adatok védelme, kezelésük)

Könyvtári közfeladatot meghatározó egyéb jogszabályok:

- ◆ 2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról (alapítvány)
- ◆ **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (2016. január 1-je után az érettségi vizsgára jelentkező tanulóknak 50 óra közösségi szolgálat teljesítése kötelező. Átmeneti és vegyes rendelkezések 97. § 2. bekezdés)**
- ◆ **2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről – 2014. március 15-től lépett hatályba (pl. gyámság, kezesség)**
- ◆ Fizetési meghagyásos eljárás 2009. évi L. tv. (polgári perrendtartás)
- ◆ 1992. évi LXVI. törvény a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról: Ha a címzett ismeretlen: kideríteni az olvasó új címét az országos lakcímnnyilvántartásból az olvasó neve és születési adatai alapján kérésre ingyen: 25/2000. (IX. 1.) BM rendelet

Foglalkoztatási szabályok:

- ◆ 150/1992. (XI.20.) Korm. rendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény végrehajtásáról a művészeti, a közművelődési és a közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezés

- ◆ **1992. évi XXXIII. törvény a közalkalmazottakról**
- ◆ 2/1993. (I.30.) MKM rendelet az egyes kulturális közalkalmazotti munkakörök betöltéséhez szükséges képesítési és egyéb feltételekről
- ◆ **2012. évi I. törvény a Munka törvénykönyvéről**

Szerzői jogi szabályok:

- ◆ **1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról**
- ◆ 117/2004. (IV.28.) Korm. rendelet a szerzői jogról szóló törvény 38. § (5) bekezdésében szabályozott szabad felhasználás esetében a nyilvánosság egyes tagjaihoz való közvetítés és a számukra történő hozzáférhetővé tétel módjának és feltételeinek meghatározásáról

Könyvtári jogszabályok:

- ◆ **1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről**
- ◆ **12/2010. (III. 11.) OKM rendelet** a Minősített Könyvtár cím és a Könyvtári Minőségi Díj adományozásáról
- ◆ **120/2014. (IV. 8.) Korm. rendelet** a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről
- ◆ **3/1975. (VIII.17.) KM-PM együttes rendelet** a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról
- ◆ 6/2001. (I. 17.) Korm. rendelet a könyvtárhasználókat megillető egyes kedvezményekről (diák: 50%, pedagógus ingyenes látogatás, de nem mentesül a beiratkozási díj alól, könyvtáros, levéltáros, muzeális int. Dolgozója ingyen)
- ◆ **9/2014. (II. 3.) EMMI rendelet** a könyvtári és a közművelődési érdekeltség-növelő támogatás, valamint a muzeális intézmények szakmai támogatásának 2014. évi szabályairól
- ◆ **2013. évi CCXVII. törvény** egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról:
- ◆ (1997. évi CXL. törvény módosítása): **fontos:**
- ◆ nyilvános könyvtár alapkövetelményei: vezetője felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkezik, könyvtári szakembert alkalmaz;
- ◆ elnevezésében megjelenik a „könyvtár” kifejezés;
- ◆ nyilvános könyvtár alapfeladatai, hogy „a szolgáltatásait a könyvtári minőségirányítás szempontjait figyelembe véve szervezi.”
- ◆ 73/2003. (V. 28.) Korm. rendelet az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerről
- ◆ 2004. évi CXXVII. a Nemzeti Audiovizuális Archívumról

ÁTFOGÓ CÉLOK

Könyvtárunk a **minőségfejlesztés** elveinek és gyakorlatának alkalmazásával a **partneri elvárások** figyelembe vételével folyamatosan fejleszti szolgáltatásait.

Törekszünk munkatársaink teljes elkötelezettségének elérésére, a marketingszemlélet meghonosítására a külső és belső kommunikációs rendszer hatékony működtetésével.

A megfelelően motivált és bérezett, arányosan terhelte munkatársak aktív részvételével fejlesztjük szervezeti kultúránkat. Ennek érdekében szakmai konferenciákon és továbbképzéseken veszünk részt, keressük az együttműködési lehetőségeket.

Célunk a Minősített könyvtári cím megszerzése.

KIEMELT STRATÉGIAI CÉLOK

1. Minőségfejlesztés

Működésünket a partneri igényeknek megfelelően szervezzük. Szolgáltatásainkat folyamatosan fejlesztjük, folyamatainkat szabályozzuk, szervezeti kultúránkat javítjuk, külső és belső kommunikációnkat tudatosan építjük.

Beavatkozások

- ◆ Minőségirányítási csoportot működtetünk.
- ◆ Rendszeresen mérjük partnereink elvárásait és elégedettségét.
- ◆ Szolgáltatásainkat a mérési eredmények figyelembe vételével fejlesztjük.
- ◆ Tevékenységeinket átgondolt folyamatokra bontjuk, folyamatainkat szabályozzuk.
- ◆ Képzéseken, továbbképzéseken, tréningeken való részvétel a szervezeti kultúra és a belső kommunikáció fejlesztése érdekében.
- ◆ Külső és belső marketingstratégiát dolgozunk ki.
- ◆ A KKÉK alapján önértékelést végzünk.

2. Állományfejlesztés

Tartalmi összetételében, minőségében egyaránt **kifogástalan könyvtári állomány** (olvasói igényeken alapuló gyűjtőköri szabályzat szerinti folyamatosan frissülő, rendezett, karbantartott, az integrált rendszerben megbízhatóan visszakereshető) biztosítása.

a) Állománygondozás

Beavatkozások

- ◆ Az olvasói igények folyamatos gyűjtése.
- ◆ A beszerzési csoport létszámának bővítése.
- ◆ A rendelési stratégia megváltoztatása, a megjelenéstől a polcra kerülésig terjedő időszak jelentős mértékű csökkentése.
- ◆ A raktári rend használói igényekhez igazodó kialakításának vizsgálata, egyszerűsítése, az állomány folyamatos rendben tartása (az elavult, rongálódott, több példányos dokumentumok folyamatos leválogatása, a polcok rendben tartása, feliratozás).
- ◆ A raktári rendet, az állomány elhelyezését ismertető, könnyen követhető tájékoztató elkészítése; könyvtáron belüli és épületen kívüli terjesztése.
- ◆ A Corvina IKR hibáinak feltérképezése, kijavíttatása; a szoftver folyamatos, hibátlan működéséért felelős, csak ezt a feladatot ellátó informatikus megbízása.

b) Állományvédelem

Beavatkozások

- ◆ Az állománygyarapítási csoport létszámának bővítése.
- ◆ A raktári rend fenntartásáért felelős állandó munkatárs alkalmazása.
- ◆ Biztonsági kapuk felszerelése minden olvasói tér bejáratánál (olvasóterem, kölcsönzőtér, gyermekkönyvtár).
- ◆ A teljes állomány felszerelése biztonságvédelmi, illetve egyedi azonosító kódokkal.
- ◆ Elektronikus olvasói azonosítók alkalmazása, az önkiszolgáló kölcsönzés feltételeinek megteremtése.

c) Helyismereti állomány megőrzése, gyarapítása

Beavatkozások

- ◆ A helyismereti dokumentumok egy helyen történő elhelyezése.
- ◆ A teljes körű feltárással visszakereshetővé tétele.
- ◆ Folyamatos sajtófigyelés a megjelenések követése.
- ◆ Helyismereti könyvtáros alkalmazása, önkéntesek bevonása.
- ◆ Az aprónyomtatványok visszakereshetőségének biztosítása online felületen.

3. Felhasználóbarát könyvtár

Teljes körű hozzáférés biztosítása mindenféle dokumentumtípushoz és információhoz az olvasók igényeinek megfelelően, figyelembe véve a megye, a kistépülések és a nemzetiségek sajátosságait is (Békés megyében élő kisebbségek: német, roma, román, szerb, szlovák). A nemzetiségi és KSZR szolgáltatás gördülékeny működtetése.

Beavatkozások

- ◆ A KSZR csoport feladatmegosztásának vizsgálata, korrekciója.
- ◆ A nemzetiségi lakosságú települések könyvtári helyzetének vizsgálata, terv készítése a feladatellátásra.
- ◆ Főállású nemzetiségi koordinátor alkalmazása.
- ◆ A határon túli területekkel (elsősorban Románia) való kapcsolattartás újraszervezése.

4. Munkatársak

Megfelelő szakmai **felkészültséggel** rendelkező, a könyvtári tevékenységek minden területén **elegendő** számban rendelkezésre álló, a legújabb és speciális (pl. régi könyvek gyűjteménye gondozására és azok népszerűsítésére felkészült) szakmai kihívásoknak is megfelelni tudó **szakemberek** (rendezvényszervező, helyismereti munkatárs, feldolgozó, tájékoztató, informatikus, KSZR-es, digitalizáló), illetve számukra állandó, stabil, **biztonságos személyi feltételek** biztosítása.

Beavatkozások

- ◆ A könyvtárosok szakmai végzettségének, egyéb kompetenciáinak feltérképezése, a munkabeosztás célszerűsítése.

- ◆ Hosszú távú képzési, beiskolázási terv készítése.
- ◆ Belső képzések, a szakmai kompetenciák frissítését szolgáló tájékoztatók, bemutatók szervezése.

5. Technológia

A kor kihívásaira és a használói igényeknek megfelelő modern technikai háttérű szolgáltatások biztosítása, az informatikai alkotóműhely lehetőségeinek kihasználása.

Beavatkozások

- ◆ Technikai eszközök **fejlesztése** (ütemterv szerint).
- ◆ Új technológiák bevezetése, meglévő eszközpark színvonalának a kor követelményeinek megfelelő szinten tartása.
- ◆ Az **online** elérhetőség **fejlesztése** és az online könyvtári műveletek bővítése
- ◆ Bibliobox kihelyezése.
- ◆ Belső képzések, a szakmai kompetenciák frissítését szolgáló tájékoztatók, bemutatók szervezése.
- ◆ Új elektronikus dokumentumtípusok bevezetése és a hozzájuk kapcsolódó eszközpark fejlesztése pl. e-pub formátum használata és az ehhez tartozó készülékek beszerzése.
- ◆ Alkotócsoportok számának bővítése.

6. Az épület és külső környezete

Az elavult, a szolgáltatásaink színvonalához méltatlan körülmények (épületgépészet, belső terek elrendezése, külső környezet, bútorok, információs táblák, világítás, hangszigetelés, színharmónia, raktár, fűtés, ruhatár és büfé hiánya) javítása.

Beavatkozások

- ◆ Esztétikus, barátságos, célszerű **belső terek kialakítása.**
- ◆ Az **épület külső környezetének megújítása** (épület feliratozása, parkosítás, zárt kerékpártároló, zöld energiák hasznosítása).
- ◆ **Raktározás feltételeinek javítása** (külső raktár megszüntetése, belső raktár bővítése).

7. Megfelelő pénzügyi feltételek

Kiszámítható pénzügyi feltételek biztosítása a színvonalas, korszerű szolgáltatások nyújtásához.

Beavatkozások

- ◆ Az érdekvérvényesítés növelése a fenntartóval kapcsolatban.
- ◆ Meglévő eszközeink optimális használata.
- ◆ Eredményes pályázati tevékenység megtartása, pályázati források kihasználása.

- ◆ Tudatos szponzorációs tevékenység - szponzorkeresés módszereinek, technikájának kidolgozása.

8. Színvonalas kulturális és közösségi rendezvények

A hagyományos könyvtári szolgáltatásokkal párhuzamosan a kor kihívásainak megfelelően fejlesztjük a közösségi tér funkciókat. Ennek segítségével új használói rétegeket nyerünk meg.

Beavatkozások

- ◆ Rendszeres igényfelmérés.
- ◆ Látens igények megismerése.
- ◆ Az igényeknek megfelelő programok megvalósítása.
- ◆ Rendszeres elégedettségi vizsgálatok végzése, a tapasztalatok hasznosítása.

9. Speciális igényű használók

A speciális igényű használók elvárásainak való megfelelés (személyi feltételek, programok, dokumentumállomány, megfelelő technikai eszközök biztosítása, stb.).

Beavatkozások

- ◆ Az igények megismerése.
- ◆ Források felkutatása, biztosítása.
- ◆ Munkatársak képzése, érzékenyítése.
- ◆ Megfelelő programok szervezése.
- ◆ Dokumentumállomány bővítése.
- ◆ Technikai eszközök fejlesztése.
- ◆ Tájékoztatás a lehetőségekről.

10. „Területi ellátás”

A megyében működő könyvtárakkal történő együttműködés, tevékenységek koordinálása, szakmai képzés, továbbképzés szervezése, közös szolgáltatások kialakítása.

Beavatkozások

- ◆ Az igények tudatos és dokumentált felmérése.
- ◆ Évente 4 nyilvános könyvtári szakmai nap megvalósítása, értékelése.
- ◆ Kistélepusi könyvtári ellátás munkaterv szerinti szervezése.
- ◆ Békés megyei helyismereti vonatkozású adatbázisok kialakítása, fejlesztése, gyarapítása.
- ◆ Országos szakmai rendezvényeken való részvétel megszervezése.
- ◆ Pályázati tevékenység segítése.
- ◆ Szakmai tanácsadás, szakértői tevékenység.
- ◆ Az MKE Békés Megyei Szervezete munkájának segítése.

CSELEKVÉSI TERV – 2017**2017. február**

- *folyamatszabályozás*: folyamatábrák, leírás, kockázatelemzés (február 7.)

felelős: Bérczesi Monika

- *belső-és külső kommunikációs terv*

felelős: Lukoviczki Anna

- *önértékelés*

felelős: Rakonczás Szilvia

- *szervezeti ábra* (pontosan beírva a létszámot az egyes osztályokon)

felelős: Rakonczás Szilvia

- *stratégiai terv* (módosított és első változat)

felelős:

- *fenntartói értékelés* (Békéscsaba Kultúrájáért Díj – csatolni)

felelős: Rakonczás Szilvia

2017. március

- *szervezeti kultúra vizsgálat megismétlése* (összdolgozói értekezlet keretén belül)

felelős: Rakonczás Szilvia

- *partnerlista*

felelős: Rakonczás Szilvia

- *munkacsoportok ügyrendje* (lehetne több munkacsoport pl.: folyamatszabályozási, továbbképzési munkacsoport)

felelős: Darida Márta

- *használati elégedettségmérés elemzése*

felelős: Juhász Zoltán

- *online kérdőív* (középiskolásoknak)

felelős: Juhász Zoltán

- *teljesítménymérés* (8-10 mutatót összevetni más könyvtárakkal, például: Szolnok, Kaposvár, Zalaegerszeg, Salgótarján - március eleje)

felelős: Lukoviczki Anna; közreműködők: Benkóné Tóth Edit, Juhász Zoltán, Kertész Zoltán

- *továbbképzési terv* (március 15.)

felelős: Rakonczás Szilvia választ felelőst

- *médiaszereplések listája*

felelős: Szaszák György, ellenőrzi: Juhász Zoltán

- *önértékelés (KKÉK)*

felelős: minden MIT-tag körbejárja a csoportját az első két kritériummal

2017. április

- *minőségi kézikönyv*

felelős: Bérczesi Monika

- *használókat érintő útmutatók*

felelős: Kertész Zoltán

- *panaszkezelés* (Lukoviczki Anna átnézte, Szaszák György felelős az elterjesztésében)

felelős: Lukoviczki Anna, közreműködő: Szaszák György

- *önértékelés* (a márciusban elkészített önértékelés elterjesztése)

felelős:

2017. május

- *KKÉK 3-5 kritériuma*

- *PDCA elv érvényesülése, bemutatása*

- *minőségfejlesztési pályázatok, beszámoló*

felelős: Bérczesi Monika

- *esélyegyenlőségi terv*

- *projektleírások* (hány projekt volt, azok leírása, tervezetten, dokumentálva)

felelős: Bérczesi Monika

- *intézményen belüli mobilitás*

felelős: Rakonczás Szilvia

- *szociálisan hátrányos helyzetűeknek és a más típusúaknak szervezett szolgáltatások eredményességének bemutatása*
nemzetiségi, felelős: Lukoviczki Anna

roma, felelős: Bérczesi Monika

szociálisan hátrányos helyzetűek, felelős: Darida Márta (adja Lukoviczki Anna)

- *szakfelügyeleti elemzés*

felelős: Rakonczás Szilvia

- *nyertes pályázatok*

felelős: Bérczesi Monika

- *utóbbi három év programjai* (képekkel illusztrálva)

felelős: Vetési Lajosné, Tóth Katalin

2017. június

- *KKÉK 6-9* (hiánypótlás, szépítgetés, mélyítés, mindenki tudjon róla)

- pályázat: 3 oldalt írjunk róla

2017. július

- *pályázat beadása*

2017. ősz

- *folyamatok rendszerének újragondolása, formázása*

szeptember

- *munkatársi önértékelés* (határidő: október 31.)

felelős:

- *új szervezeti struktúra tudatos kommunikálása* (folyamatszabályozás kell hozzá; ábra, leírás, kockázatelemzés)

október

- *OKN programjainak elégedettségmérése* (kiemelt feladat)

november

- *szakértők érkezése; folyamatok módosítása*

- *újabb potenciális használók körében végzett felmérés*

felelős: Juhász Zoltán

- *szakértői látogatás előkészítése, kommunikálása össz dolgozói munkaértekezlet keretén belül; fenntartó tájékoztatása, meghívása*

felelős: Rakonczás Szilvia

Záró rendelkezések

- ◆ A fenti stratégiai tervet a munkatársak és a Minőségirányítási Tanács egyetértésével az intézmény igazgatója hagyja jóvá. A fenntartót a könyvtár vezetője tájékoztatja.
- ◆ A Békés Megyei Könyvtár Stratégiai terve (2016-2020) 2016. január 1-jétől lép életbe.
- ◆ A fenti stratégiai terv alapján évenként cselekvési tervek készülnek határidők, felelősök, valamint források megjelölésével. A cselekvési tervek alapján készülnek az éves beszámolók.